УДК 340.(94)
Бакши-Сарач К.Р.
студ. гр. Ю-114 НУ «Запорізька політехніка»

МИКОЛА МІХНОВСЬКИЙ І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В ДЕРЖАВОТВОРЕННІ УКРАЇНИ

Зараз в умовах російської агресії проти України ми часто згадуємо Миколу Івановича Міхновського, його слова, ідеї. Повертаючись назад ми розуміємо, що якщо б тогочасне українське суспільство дослухалося до його ідей, ми могли б оминути масу проблем в сьогоденні. У цій тезі буде розглянуто значення Міхновського в державотворенні в Україні, а також згадано декілька його найвідоміших робіт та ідей які в цих роботах промовляються. Актуальність теми полягає у тому, щоб згадати постать та ідеї М. І. Міхновського та проаналізувати їх вплив на державотворення України. Почнемо з того хто такий М. І. Міхновський, він був адвокатом, організатором українського війська, публіцистом, ідеологом українського самостійництва політичним та громадським діячем, прихильником дерусифікації та отримання автокефалії Православної церковний в Україні.

М. І. Міхновський відігравав ключову роль в державотворенні Україні, адже він перший хто заговорив саме про самостійність української держави, а не автономію в складі Російської імперії. Він відрізнявся від інших історичних постатей на той час тим, що усвідомлював важливість формування незалежного ні від кого війська, адже без армії – немає самостійної держави. З його ініціативи було скликано три військових віче,
«Українській військовий клуб ім. гетьмана П.Полуботка» та Український військовий комітет.

М. І. Міхновський найбільш відомий своєю брошурою «Самостійна Україна» (1900) саме в ній виклав основні цілі та шляхи української національно визвольної боротьби. На початку твору відокремлена його основна ідея, що кожна нація прагне до самостійної держави, підкреслюючи, що державна самостійність є основною умовою для існування держави Юридично проаналізувавши форму та зміст «Переяславського договору» 1654 р. він відкинув тезу про «бажання українського народу приєднатися до Російської імперії». Текст «Самостійної України» можна поділити на декілька взаємопов'язаних частин (хоча сам автор не робив такий поділ). Перша – теоретична основа права української нації на самовизначення, друга – формально-юридичні та природно-правові підстави, третя – механізм практичної реалізації. [3, с.423].

Формально-юридично підстава права української нації на самовизначення випливають із першої тези формули Міхновського - «...кожна нація з огляду на міжнародні відносини хоче виливатись у форму

незалежної, самостійної держави...» та обґрунтовується шляхом історично-правового аналізу еволюції української державності [3.ст.423]. М. І. Міхновський в своїй роботі зазначав, що весь час наша нація найбільшими зусиллями пильнує вилитися в форму держави самостійної і незалежної, прикладами вітчизняної державності для діяча були князівства Київської Русі, «галицько-руське князівство», гетьманати Хмельницького і Мазепи. Ми можемо побачити, що більша частина роботи присвячена аргументації чому Україна має право на незалежність [3, с.423-424]. В майбутньому саме цією роботою будуть надихатися для відновлення української незалежності і створення її як суверенної самостійної держави.

Також не слід забувати про його роботу Кредо молодого українця"(1891) яку він написав для спілки «Братерство Тарасівців» до складу якої входив. В цій роботі визначив мету спілки, а саме – с творення нової національної ідеології та відновлення самостійної Української соборної держави. Слід згадати, що Міхновський виголошував промови в яких закликав до боротьби, 19 лютого 1900 року у своїй промові діяч закликав чинити опір царському гнобленню, включаючи збройний опір, молоді слухачі слухали на промову з палаючими очима [1.]

Тож слід зауважити, що М. Міхновський проклав дорогу до формування національної свідомості і самоідентифікації українців як народу серед тогочасної молоді. Також у 1905 р. він підготував проект першої в ХХ ст. Конституції Україні, що також значною мірою вплинуло на державотворчі процеси в Україні.

На ідеях М. Міхновського після визвольних змагань 1917-1921 рр. виховувалося нове покоління українських патріотів. Український націоналізм став багатовимірним поняттям, основою якого була ідея національного визволення. Саме його концепції, які були розвинуті та збагачені новим змістом, творчою працею ідеологів [2, с.34].

У висновках ми можемо сказати, що постать М. І Міхновського відіграла важливу роль в державотворенні України. Він був не тільки теоретиком, а й практиком, все своє життя він прагнув та робив дії для створення незалежної України, і не дивлячись на те, що він так і не зміг побачити нашу державу самостійною і незалежною, його ідеї збереглися і до сьогодні. Зараз, в умовах війни для нас все ще залишаються актуальними його ідеї про необхідність сильної національної держави, яка здатна захистити свої кордони. Його ідеї мали неабиякий вплив на наступні покоління політичних і державних діячів, а також на народ України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Костів О. 125 років революційній промові Миколи Міхновського. Національний музей історії України. 2025. URL: https://nmiu.org/posts/363?historyDay (дата звернення: 29.03.2025).

2. Виздрик В. Роль Миколи Міхновського у формуванні ідеології українського організованого націоналізму ст.31-36. URL: https://vlp.com.ua/files/05_9.pdf.

3. Шипілов Л.М. Право української нації на самовизначення в ідейній спадщині М. І. Міхновського. Форум права. 2010. № 1. С. 422-427.